

INŠTITUT
ZA VODE
REPUBLIKE
SLOVENIJE

Institute
for Water of
the Republic
of Slovenia

*Voda za življenje, znanje za vode.
Water for Life, Knowledge for Water.*

Poročilo o delu Inštituta za vode Republike Slovenije

PROGRAMSKI SKLOP: I SKUPNA EU POLITIKA
DO VODA

PROJEKT: I/1 Izvajanje vodne direktive

NALOGA I/1/1: Priprava in zagotovitev strokovnih
podlag za pripravo Načrta upravljanja voda 2015-2021
in naloge povezane z izvajanjem programa ukrepov
upravljanja z vodami

I/1/1/1.4 Ekonomske analize

Letno poročilo o izvedenih nalogah na ukrepih 4ED in
5ED

Nosilec naloge:

Špela Petelin, univ. dipl. inž. grad.

Ljubljana, december 2012

NASLOV NALOGE: Priprava in zagotovitev strokovnih podlag za pripravo Načrta upravljanja voda 2015-2021 in naloge povezane z izvajanjem programa ukrepov upravljanja z vodami - I/1/1/1.4 Ekonomske analize

ŠIFRA NALOGE: I/1/1/1.4

NAROČNIK: REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

IZVAJALEC: INŠTITUT ZA VODE REPUBLIKE SLOVENIJE
Hajdrihova 28c
1000, Ljubljana

NOSILEC NALOGE: Špela Petelin, univ. dipl. inž. grad.

AVTOR(JI): Špela Petelin, univ. dipl. inž. grad.

SODELAVCI: mag. Bojana Drev, univ. dipl. soc.
Gregor Krajnc, univ. dipl. ekon.
Katarina Zore, univ. dipl. ekon.

DIREKTOR IZVRS: Jernej Prevc, univ. dipl. inž. grad.

(žig)

KRAJ IN DATUM: LJUBLJANA, december 2012

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	I
KAZALO PRILOG.....	II
1 UVOD	1
2 UKREP 4ED	3
3 UKREP 5ED	5
4 UKREP 3ED	6
5 PRILOGE	7

KAZALO PRILOG

PRILOGA I Poročilo o usklajevanju predloga zbiranja podatkov in povezovanja baz podatkov o obremenjevanju voda za namen izdelave ekonomskih analiz (ukrep 5ED, PU NUV)

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

Legenda:

NUV	Načrt upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja
PU NUV	Program ukrepov načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja
RS	Republika Slovenija
ZFO-1	Zakon o financiranju občin (ZFO-1) (Uradni list RS, št. 123/06, 101/07, Odl. US: U-I-24/07-66, 57/08, 36/2011, 40/2012-ZUJF, 104/2012-ZIPRS1314)
ZIPRS	Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2013 in 2014 (ZIPRS1314) (Uradni list RS, št. 104/2012)
ZPKEPS-1	Zakon o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save (ZPKEPS-1) (Uradni list RS, št. 87/2011)
ZV	Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 110/02-ZGO-1, 2/04-ZZdrI-A, 41/04-ZVO-1, 57/08, 57/2012)

1 UVOD

V letu 2012 smo pripravljali ekonomske vsebine za izvajanje vodne direktive predvsem za izvedbo Programa ukrepov načrta upravljanja voda za vodni območji Donave in Jadranskega morja (v nadaljevanju PU NUV). Skladno s Programom dela Inštituta za vode Republike Slovenije za leto 2012 smo opravljali naloge za izdelavo strokovnih podlag za ekonomske dopolnilne ukrepe 3ED, 4ED in 5ED. Zaradi podcenjenega obsega nekaterih nalog in povečanega obsega dela na preostalih nalogah po programu dela je pri izvedbi ukrepov prišlo do zamud. Stanje nalog iz sklopa I/1/1/1.4 Ekonomske analize in novi roki so predstavljeni v spodnji preglednici (Preglednica 1-1). Podrobneje so izvedene naloge za posamezni ukrep opisane v naslednjih poglavjih.

Izvedba vseh ekonomskih dopolnilnih ukrepov iz PU NUV je zelo pomembna, saj bo s tem zagotovljeno upoštevanje **načela povračila stroškov**, ki je predpisano s slovensko in evropsko zakonodajo. Poleg tega pa bo **upoštevanje omenjenega načela najverjetneje tudi predhodni pogoj za pridobivanje sredstev iz evropskih skladov** (ne samo za področje voda) (predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, ki jih zajema splošni strateški okvir, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 z dne 11.9.2012).

Zato bo **naloge za izvedbo ekonomskih dopolnilnih ukrepov v letu 2013 potrebno obravnavati kot prioritete naloge. Še posebej pomemben je ukrep 3ED**. Opozarjamo pa, da ekonomskih dopolnilnih ukrepov brez sodelovanja Sektorja za vode in Sektorja za javne službe varstva okolja na MKO ter ARSO, CURS in SURS ni mogoče izvesti.

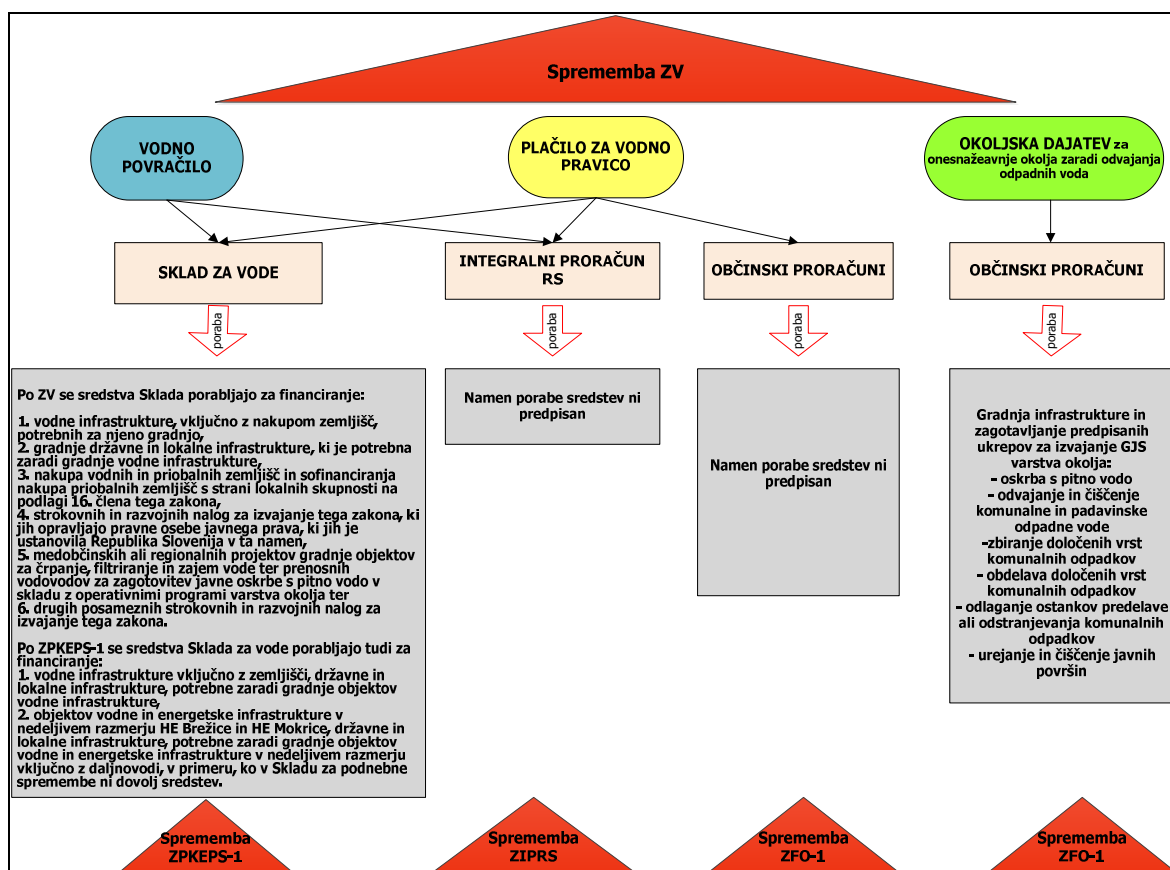
Preglednica 1-1: Stanje nalog iz sklopa I/1/1/1.4 Ekonomske analize in novi roki za izvedbo nalog

Navedba ukrepa na katerega se nanaša naloga	Rezultat oz. produkt	Format rezultata oz. oddanega produkta	Informacija o realizaciji posameznih nalog	OPOMBE
Zagotovitev popolnega povračila okoljskih stroškov in stroškov vode kot naravnega vira (3ED)	Priprava predloga metodologij za oceno eksternih stroškov za področje posebne rabe voda, ki se ureja z vodnimi povračili in za področje onesnaževanja (del ukrepa 3ED).	poročilo	V teku - poročila ni potrebno pripraviti v skladu z dogovorom z naročnikom	Naloga je v začetni fazi. Do zamude je prišlo zaradi povečanega obsega dela na preostalih nalogah po programu dela. Naloga se prenaša v leto 2013.
Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, iz plačil vodnih povračil in iz plačil koncesij za rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin (občinski in državni del sredstev) (4ED).	Priprava strokovnih utemeljitev za dopis, s katerim MKO pozove k spremembam predpisov, ki so predvidene v ukrepu 4ED in pregled ter priprava pripomb in popravkov Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save	poročilo	V teku - poročilo bo pripravljeno v februarju 2013	Naloga je v zaključni fazi. Predvideni so še sestanki za uskladitev predlaganih sprememb zakonodaje. Do zamude je prišlo zaradi povečanega obsega dela na preostalih nalogah po programu dela. Poročilo bo pripravljeno v februarju 2013.
Prilagoditev zbiranja podatkov in povezovanja baz podatkov o obremenjevanju voda za namen izdelave ekonomskih analiz (5ED)	Uskladitev predloga zbiranja podatkov in povezovanja baz podatkov o obremenjevanju voda za namen izdelave ekonomskih analiz (ukrep 5ED)	poročilo	V teku - vmesno poročilo je bilo oddano v decembru 2012	Vmesno poročilo o izvajanju ukrepa 5ED je bilo oddano v decembru 2012. Obseg dela je večji od načrtovanega, zato se izvedba ukrepa 5ED nadaljuje v leto 2013.

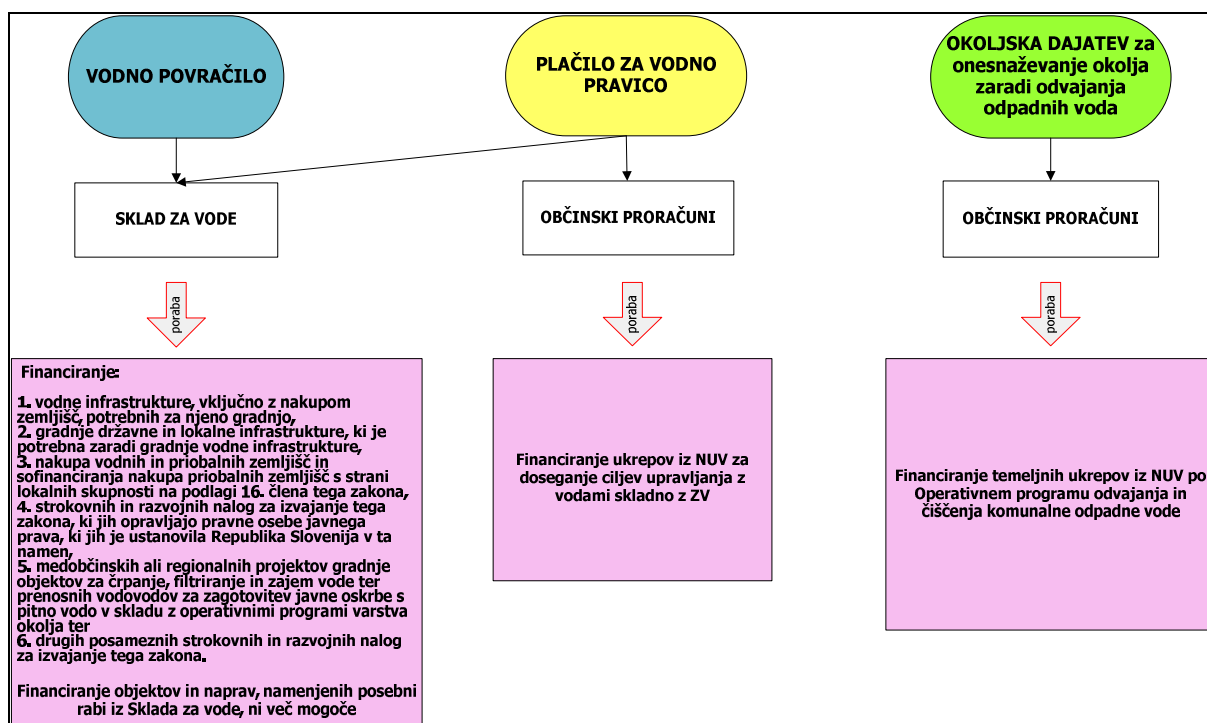

2 Ukrep 4ED

Izvedba ukrepa 4ED »Prilagoditve in spremembe obstoječe zakonodaje za potrebe namenske porabe sredstev, pridobljenih iz plačil za okoljsko dajatev za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda, iz plačil vodnih povračil in iz plačil koncesij za rabo vodnega ali morskega javnega dobra ali naplavin (občinski in državni del sredstev)« zagotavlja namensko porabo sredstev, zbranih s plačili dajatev za obremenjevanje voda in s tem omogoča upoštevanje načela povračila stroškov (Slika 2-1, Slika 2-2).

Slika 2-1: Trenutna poraba dajatev za obremenjevanje voda in potrebne zakonodajne spremembe

Slika 2-2: Namenska poraba dajatev za obremenjevanje voda po izvedbi ukrepa 4ED

Priprava strokovnih utemeljitev za dopis, s katerim bo MKO pozval k spremembam predpisov, predvidenih v ukrepu 4ED, ter priprava pripomb in popravkov Zakona o pogojih koncesije za izkoriščanje energetskega potenciala Spodnje Save je v zaključni fazi. Pred oddajo strokovnih podlag je **potrebna še preveritev in uskladitev predlaganih sprememb zakonodaje s Sektorjem za vode, MKO (pravnik, nosilec Vodne direktive, Sklad za vode)**. Strokovne podlage bodo pripravljene v februarju 2013. Do zamude na nalogi je prišlo zaradi povečanega obsega dela na preostalih nalogah po programu dela.

3 Ukrep 5ED

Z ukrepom 5ED »Prilagoditev zbiranja podatkov in povezovanja baz podatkov o obremenjevanju voda za namen izdelave ekonomskih analiz« je predvidena ureditev zbiranja podatkov za pripravo ekonomskih, na način predpisan z Zakonom o vodah (Uradni list RS, št. 67/2002, 110/2002-ZGO-1, 2/2004-ZZdrI-A, 41/2004-ZVO-1, 57/2008, 57/2012) in Uredbo o podrobnejši vsebini in načinu priprave načrta upravljanja voda (Uradni list RS, št. 26/06, 5/09). Dopolnitev načina zbiranja podatkov je potrebna tudi za oceno okoljskih stroškov in stroškov vira in je predhodni pogoj za spremljanje učinkovitosti cenovne politike ter za morebitne nadaljnje spremembe na področju dajatev za obremenjevanje voda.

Poročilo o izvajanju ukrepa 5ED (Poročilo o usklajevanju predloga zbiranja podatkov in povezovanja baz podatkov o obremenjevanju voda za namen izdelave ekonomskih analiz) je bilo naročniku oddano 17.12.2012 (PRILOGA I). V poročilu je zajet predlog za zbiranje in povezovanje baz podatkov, potrebnih za pripravo ekonomskih analiz. Predlog smo v letu 2012 bodisi na sestankih in/ali s poslanimi dopisi predstavili nosilcem baz podatkov. Odgovorov na dopise, posredovane MKO, Sektor za vode, ARSO in CURS, nismo prejeli.

Od načina zbiranja podatkov je odvisno ali bo ekonomske analize možno izvesti skladno s predpisi slovenske in evropske zakonodaje, zato je vključitev pripravljalcev ekonomskih analiz v oblikovanje konceptov zbiranja in povezovanja podatkov ključna. S tem namenom smo posredovali dopisa na ARSO in SURS.

Na ARSO so se na naš dopis odzvali in sklicali sestanek na temo izvedbe ukrepa 5ED. Skladno z dogovorjenim je IzVRS na ARSO posredoval pripombe na preglednico z opisom podatkovnih tokov med SURS in ARSO, ki je bila pripravljena v okviru pilotnega projekta SURS »Revizija vodnih statistik s posebnim poudarkom na pregledu administrativnih virov podatkov o vodah«. Poleg tega smo bili povabljeni na predstavitev okoljsko-ekonomskih računov, ki jih pripravlja SURS. Kljub začetkom vključevanja strokovnjakov IzVRS bo v letu 2013 potrebno poskrbeti tudi za vključitev pripravljalcev ekonomskih analiz v delovno skupino za področje voda. Odgovora na dopis poslan SURS nismo prejeli.

Obseg dela za izvedbo ukrepa 5 ED je večji od načrtovanega. Tako ukrepa 5 ED ni bilo mogoče v celoti izvesti do konca leta 2012. Predlaga se, da se usklajevanje zbiranja podatkov nadaljuje v letu 2013. Predvsem pa je v letu 2013 potrebno zagotoviti **sodelovanje nosilcev baz podatkov (Sektor za vode, MKO, ARSO CURS in SURS)**, brez tega ukrepa ne bo mogoče izvesti.

4 Ukrep 3ED

Ukrep 3ED »Zagotovitev popolnega povračila okoljskih stroškov in stroškov vode kot naravnega vira« predvideva pripravo strokovnih podlag za pripravo predloga cen dajatev za obremenjevanje voda, s katerimi bo zagotovljeno popolno povračilo okoljskih stroškov in stroškov vira zaradi obremenjevanja voda.

V letu 2012 se je pričela izdelava strokovnih podlag za ukrep 3ED iz PU NUV. Izvedba nalog je še v začetni fazi. Skladno z dogovorom z naročnikom poročilo o izvedbi nalog v letu 2012 ni bilo pripravljeno.

Izvedbo ukrepa 3ED smo razdelili na spodnje naloge:

1. opredelitev definicij okoljskih stroškov in stroškov vira, ki bodo vključeni v cene dajatev za obremenjevanje voda,
2. dopolnitev seznama storitev, povezanih z obremenjevanjem voda s storitvami, ki okoljske stroške in stroške vira povzročajo, a zanje še ne plačujejo,
3. določitev metodologij za izračun okoljskih stroškov in stroškov vode kot naravnega vira,
4. ocena okoljskih stroškov in stroškov vode kot naravnega vira in
5. priprava predloga vključitve okoljskih stroškov in stroškov vira v dajatve za obremenjevanje voda (predlog cen dajatev za obremenjevanje voda).

V letu 2012 smo začeli s pripravo vsebin za podrobnejšo opredelitev definicij okoljskih stroškov in stroškov vira. Od definicij bo odvisno, kaj se bo z dajatvami za obremenjevanje voda zaračunavalo. Pričeli smo s presojo o tem, katere dejavnosti vključiti med storitve, povezane z obremenjevanjem voda. Vse izbrane dejavnosti bodo skladno z načelom povračila stroškov dolžne plačevati dajatve za obremenjevanje voda. V pripravi je pregled o tem, kje in na kakšen način se okoljski stroški že plačujejo (ne samo z dajatvami, ampak tudi z omilitvenimi ukrepi za zmanjševanje vpliva na vodno okolje). V letu 2012 smo pričeli tudi že z izdelavo pregleda stroškov upravljanja voda, ki bi jih po stroškovnem pristopu lahko uporabili za oceno okoljskih stroškov.

Do zamude pri izvedbi nalog za ukrep 3ED je prišlo zaradi povečanega obsega dela na preostalih nalogah iz Programa dela IzVRS za leto 2012. Predlaga se, da se naloge, ki bi morale biti izvedene v letu 2012, prenesejo v leto 2013. Predlog metodologij bo v letu 2013 potrebno uskladiti s strokovnjaki IzVRS in GeoZS s področja analize obremenitev in vplivov. Potrebno bo tudi sodelovanje z zunanjim izvajalcem, ki ima izkušnje s področja ocenjevanja okoljskih stroškov in stroškov vira, oziroma s področja vrednotenja ekosistemskih uslug.

5 PRILOGE

Poročilo o delu za leto 2012:
I/1 Izvajanje vodne direktive; I/1/1.4 Ekonomske analize
Inštitut za vode Republike Slovenije, Ljubljana, 2012

PRILOGA I

Poročilo o usklajevanju predloga zbiranja podatkov in povezovanja baz podatkov o obremenjevanju voda za namen izdelave ekonomskih analiz (ukrep 5ED, PU NUV)